

'T SCHORRE

KONTAKTBLAD VAN DE HEEMKUNDIGE KRING STONE

9° JAARGANG DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT

Nr. 3

ADRES: Dhr/Mevr/Gefhr.:

Biblioth: t'Schorre
Oud Vliegveld 29
8400 Oostende

VANDENWILLE PAUL
ALBATROSSTRAAT, 15,
8400 OOSTENDE

INHOUD

Woord vooraf	P. Vandewalle
De kerk van Stene, een bedenking.	P. Vandewalle
Zieltjesavond	
Open deur	R. Decrop
Hard Labeur	W. Lievens
Een oude kantschool	G. Stove
Laat mij ...	R. Fockedey

Samenstelling:

R. Defever
 R. Decrop
 P. Vandewalle

VERANDA'S • PERGOLA'S • ZWEMBADOVERDEKKINGEN

Een extra leefruimte in uw huis.

VERANDALUX
dé specialist!

vergunningestraal 11, 8400 oostende

☎ 059 / 32.10.16

W O O R D V O O R W O R D .

Met een late zomer in de rug mogen wij even terugblikken naar de voorbije activiteiten van onze Heemkring. Wij namen deel aan Piestag vanuit Stene, hadden een stand op de Avondmarkt van Stene en hielden onze traditionele huifkartochten door het Schorre.

Belangrijker is wat nog te doen valt: de Allerheiligententoonstelling en de Zieltjesavond. Voor beide manifestaties roepen wij onze leden en sympathisanten op om er aan deel te nemen. Vooral de tentoonstelling willen wij warm aanbevelen: meer dan 120 voorwerpen uit de wereld van de landbouw worden er ten toongesteld. Let wel deze unieke verzameling is alleen maar te bezichtigen van 10 tot 20 uur op 1 en 2 november. Iedereen is van harte welkom !

Paul Vandewalle
Voorzitter.

De Kerk van Stene, een bedenking.

Enkele weken geleden lazen wij in de krant dat een stuk van de binnenbepfeistering van de Sint-Annakerk naar beneden gevallen was en dat aldus een deel van de vroegere kerk zichtbaar was geworden. Wij waren al heel blij dat het niet gebeurde tijdens de mis en zo rap als mogelijk gingen wij de schade bekijken en het zichtbaar geworden onzichtbare gaan bestuderen. Ondertussen was de pers er in geslaagd de bouw van de kerk dank zij de adviezen van " deskundigen en kunst-historici " in de 12e en 13e eeuw te plaatsen.

Laten wij de zaken op een rijtje zetten. Op een van de buitengevels van de kerk staat de datum 1625 en is het kerkgebouw qua bouwconcept duidelijk go-tisch ondanks het feit dat de renaissance als bouw-stijl reeds goed bekend was, vooral in de steden. Op het platteland daarentegen hield men het bij de reeds zolang bekende gothische stijl.

Het beruchte beleg van Oostende heeft veel schade aangericht in de omgeving van de stad en ook de kerk van Stene werd zwaar getroffen. De bestaande kerk werd verwoest en dit wil dan meestal zeggen dat het dak en het houtwerk werd gestolen of vernietigd terwijl meestal de muren en de pilaren bleven staan. Gedurende bijna 20 jaar, van 1604 tot 1621, werden de restanten van de kerk gelaten voor wat zij waren en er is niet veel fantasie voor nodig om zich in te beelden hoe die restanten er na 20 jaar uitzagen. In 1621 begon de wederopbouw. De metselaar, Michiel

de Smit, ontving 42,97 pond groten Vlaams voor zijn werk. Dit getal laat enige berekeningen toe. Een paar jaar later had men ongeveer 50 pond groten Vlaams uitgegeven voor het verwerken van 16800 stenen in het huis van de pastoor. Indien wij veronderstellen dat er 85 stenen in een vierkante meter metselwerk gaan dan werden er aldus 198 m^2 muren van een halve steen vermetst. Wij mogen aannemen dat de metselaar in de kerk zeker 15000 stenen heeft verwerkt, zelfs indien wij rekening houden met muren van een steen dik komt men aan een 88 m^2 metselwerk en dit is toch meer dan nodig voor enkele herstellingswerken. Wij mogen aannemen dat de kerk in dergelijke mate verwoest was dat de herstellingswerken bijna vanaf de grond dienden te beginnen en wij mogen derhalve wel spreken van kerk die, zoals zij er nu uit ziet, uit de eerste helft en liever het eerste kwart van de 17e eeuw dateert. Feit is dat de kerk in 1626 opnieuw voor de eredienst beschikbaar was.

Binnenin is de kerk veel recenter. Tijdens de 18e eeuw heeft men (pastoot of kerkfabriek) de toenmalige mode overgenomen en heeft men de kerk het huidige rococco uitzicht gegeven. De instorting laat duidelijk zien hoe men te werk ging: de kapitelen van de pilaren werden deerlijk verminkt, de gotische spitsbogen kregen een bekleding en werden in rondbogen veranderd terwijl de zuilen door een

nieuwe bekleding kleiner en dikker werden gemaakt en voorzien werden van een nieuw kapiteel. De instorting liet ook duidelijk zien hoe slecht de toestand van de " ondergrond " van deze rococabepreistering is, en helaas mogen wij veronderstellen dat nieuwe instortingen tot de mogelijkheid behoren.

Wat moet er dan verder met de kerk gebeuren ?

Er zijn naar onze bescheiden mening twee mogelijkheden: enerzijds kan men de schade herstellen en dan maar afwachten tot een volgend stuk naar beneden komt. Anderzijds kan men opteren voor een grondige restauratie en alle rococabestanddelen verwijderen zodat de oorspronkelijke gotische kerk te voorschijn komt.

Welke keuze de beste is moeten de bevoegde instanties maar uitmaken.

Paul Vandewalle

→ Aan de leden van de heemkring en hun familie.

Vitnodiging

Z I E L T J E S A V O N D

op maandag 10 november om 20u

in Gasthof 't Vossenhol

Pannekoeken + koffie + gezellige sfeer

100 fr/persoon.

Welkom !

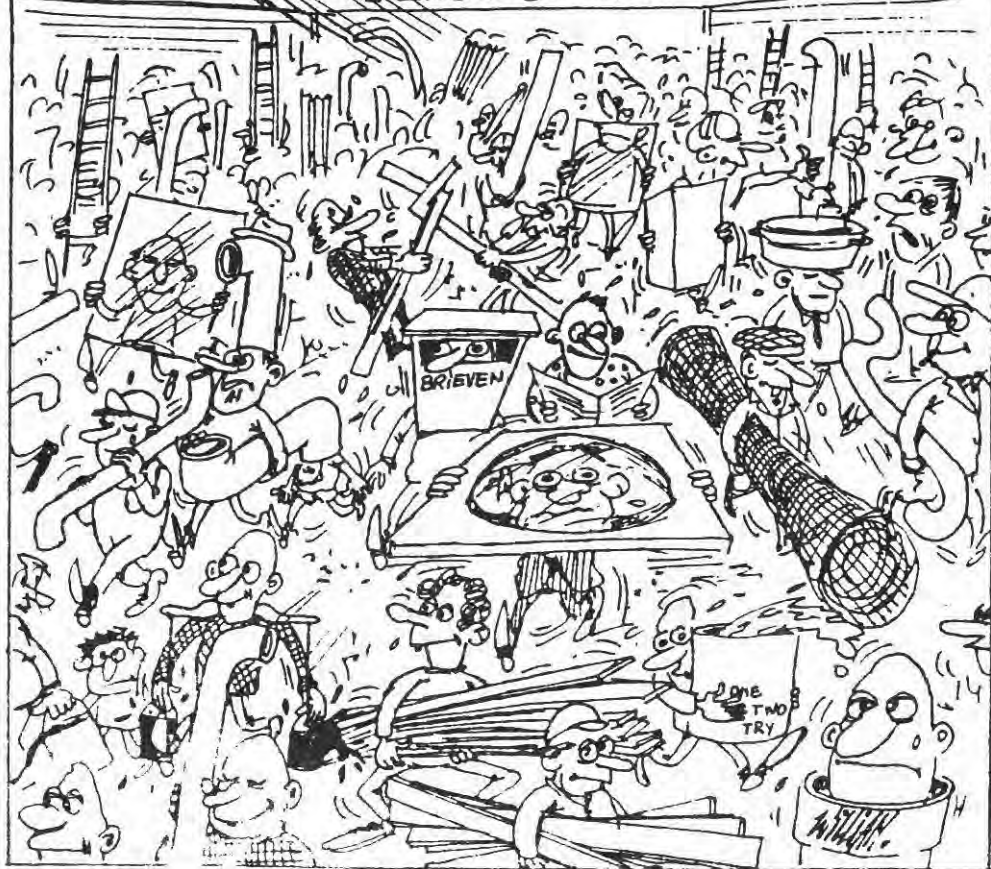
PLACORA P.V.B.A.
 INVOER - GROOTHANDEL
 TORHOUTSTEENWEG 548 - 8400 - OOSTENDE
 MAGAZIJNEN OPEN VAN 8-12
 EN VAN 13 TOT 18 U.
 ZATERDAG TOT 16 U.

HOGHE
 BARRIERE
 STENE

DE SPECIAALZAAK VOOR:

- DE AANNEMER
- DE KLEINHANDELAAR
- DE "DOE-HET-ZELVER"

PLACORA

PANNEKOEKEN-EN WAFELBAKKERIJ VAN "STEENE-DORP"

Heemkring 't Schorre Steene, v.z.w.
 Lid van de Kulturele Raad van Oostende
 en van het Westvlaams Verbond van
 Kringen voor Heemkunde.

- De heemkring houdt elke tweede zondag van de maand in 't Klein zaaltje van Gasthof Vossenhol een open deur. De eerstvolgende data zijn :
 12 oktober, 9 november en 14 december '86,
 telkens van 10u30 tot 12u30.

U bent er van harte welkom!

- Het domein " Prins Karel " te Raversijde.

De duinenstrook behoudt zijn belang als " natuurlijke " zeewering en zou als natuurgebied maximaal gerespekteerd worden. De historisch waardevolle oorlogsresten zouden de funktie van openluchtmuseum krijgen, terwijl in de bestaande huizen een museum i.v.m. het leven en het werk van prins Karel kan worden ondergebracht. Enkel onder begeleiding zouden deze duinen toegankelijk zijn en dit slechts vanuit het zuidelijk parkgebied via een te reconstrueren brug over de Duinenstraat.

Bron: mededelingen Kult. Raad 13° jrg nr 7 - 4.2

- Op 9 november hopen wij een thema tentoonstelling te geven: "De Atlantische muur" met een korte film: "Beton in de Duinen". Iedereen is welkom!

Landbouw in 't Schorre

Ingericht door Heemkring „'t Schorre Steene"

1 en 2 november 1986

van 10.00 u. tot 20.00 u.
in de ridderzaal van het vossenhol

TENTOONSTELLING

A black and white illustration of a man in a striped shirt and beret, holding a long pole or tool, with the words "HARD LABEUR" arched above him. The man is shown from the chest up, looking down and to the right. The background is plain white. The text "HARD LABEUR" is written in a large, bold, serif font, arched over the man's head. The man's shirt has vertical stripes, and he is wearing a dark beret. He is holding a long, thin pole or tool that extends from his hands towards the bottom left of the frame. The overall style is reminiscent of mid-20th-century graphic design or propaganda art.

EEN OUDE KANTSCHOOL

(vervolg)

Het geproduceerde werk werd verkocht en de opbrengst ervan kwam gedeeltelijk ten goede aan de beste kantwerksters die tot 0.20 fr per dag konden verdienen. De meisjes kregen ook onderricht in Godsdienst en moraal tijdens de werkuren.

De leergangen.

Er werden twee leergangen ingericht: één voor de meisjes vanaf 8 jaar en één voor de meisjes vanaf 14 jaar.

In de leergang voor de meisjes van 8 jaar en meer zaten meisjes die na de dagsschool leerden klossen. Het waren bijna allen meisjes uit de buurt, die moesten leren klossen om een stuivertje bij te verdienen voor thuis, aangezien de mensen over 't algemeen heel arm waren. Een tweede reden was dat de kinderen op die manier van de straat werden gehouden en een nuttige vrijetijdsbesteding hadden. De school was niet gericht op bijkomende scholing van algemene aard. Het klossen werd niet aangeleerd met bord of lei. De zuster ging naast de kleintjes zitten en leerde de klosjes verleggen. Er werd met een eenvoudig kantje "kleine flosjes" met ongeveer twintig klossen, gestart. De flosjes werden daarna breder en breder, tot men na een tijd moeiteloos met meer dan 100 klossen speelde.

Omdat de meisjes op erg jeugdige leeftijd leerden klossen, werden ze heel vingervvaardig.

Een tweede leergang werd ingericht voor jonge meisjes en jong volwassenen, die de lessen volgden om zich te vervolmaken: dit waren de groten. Men kon de kantschool volgen vanaf zijn veertiende jaar tot men huwde.

Getrouwde vrouwen werden dan thuiswerksters, die in menig huisgezin voor de noodzakelijke bijverdienste zorgden. Voor de mannen was het toen volop de tijd van de grens- en de seizoenarbeid. Het was een werkdag van ongeveer 11 uur, zes dagen per week.

07.00 u: aanvang van de werkdag.

09.00 u: bidden van de paternoster.

11.30 u: recreatie; men mocht praten.

11.45 u: angelus.

12.00 u: middagpauze.

13.00 u: recreatie; men mocht praten.

14.00 u: paternoster.

15.00 u: Kruisgebed; 5 onze vaders en 5 weesgegr.

16.00 u: etenstijd tot 16.30 u.

17.00 u: paternoster.

19.00 u: avondgebed.

19.45 u: einde van de werkdag.

MET VLEESWAREN
P.V.B.A A.DEPUYDT GEBR.
"ALTijd AAN DE KOP!"

TORHOUTSTEENWEG, 676, 8400 OOSTENDE

ALGEMENE VOEDING

ALLE DAGEN VERSE GROENTEN,
FRUIT EN VRUCHTEN
CONSERVEN • FIJNE VLEESWAREN
ZUIVELPRODUCTEN • SUIKERWAREN
WIJNEN • LIKEUREN EN ONDERHOUDSPRODUCTEN

D. POLLET-VANBESIEEN

GISTELSTEENWEG, 82, -TEL. 70.99.09.
8400 STENE - OOSTENDE

VOEDERS VOOR
VOGELS, MENS
EN DIER

COLPAERT LUC
VAARTDIJK-NOORD, 20,
8432 MIDDELKERKE-LIJN

LUC VAN ACKER- DE SCHACHT

BEENHOUWERIJ - CHARCUTERIE
 VERS INLANDS RUNDS-KALFS-
 EN VARKENSVLEES
 KONIJNEN EN GEVOGELTE
 ZANDVOORDESTRAAT, 24,
 8400 CONTERDAM-OOSTENDE
 TEL. 70.30.83
 • KOUD EN WARM BUFFET •

TUINEN

JOS DEMUYCK

GROENVOORZIENING
 TUINAANLEG & ONDERHOUD

ARCHIMEDESSTRAAT 63,
 INDUSTRIEPARK - STENE,
 OOSTENDE TEL. 059/70.62.81

• FIETSEN • CYCLO-CROSS • SPORT •

CHARLES VAN HOUTTE
 VANDYCKSTRAAT, 9,
 8400 OOSTENDE

Gedurende de recreatieperiodes en de gebeds-
 stonden werd er voortgewerkt. De enige vorm van
 ontspanning die de kantwerksters hadden op de
 kantschool, waren de gebeden en enkele kantwerk-
 liedjes of religieuze liederen. Vrijersliedjes
 waren natuurlijk niet toegestaan. Kantwerklie-
 jes werden naast ter ontspanning ook gezongen om
 het werkritme te bevorderen.

Losjes, losjes, losjes,
 vliegen doen de klosjes,
 van den éne kant,
 naar den anderen kant.
 Vrouwkes komen vragen,
 wie zal dat kantje dragen ?
 Het liefste kind,
 het koningskind,
 het liefste kind van 't land !

(tekst van René De Clercq)

Curiosa.

De zuster was erg gesteld op het stilzwijgen en
 waakte daar heel streng over. Als ze goed geluimd
 was, las ze voor uit een boek. Vanaf de zestiger
 jaren speelde ook de radio.

Vóór de oorlogsjaren 40 - 45 werd er jaarlijks
 een uitstap gemaakt met de kantschool. Om dat te

kunnen betalen hield de zuster maandelijks een sommetje van het verdiende loon af. Per leerling werd een boekje opgemaakt waarin de afgeleverde stukken en het corresponderend bedrag bijgehouden werden. Kosten voor de aankoop van materiaal, schoolgeld en werkverlet op feestdagen werden in vermindering gebracht. De zuster noteerde een maandelijkse afrekening in ieder werkboekje met vermelding van het nummer van het kantmodel, afmetingen, totaalprijs en afhoudingen. Uit een werkboekje van 1942 kan opgemaakt worden dat een meisje 984 fr tot 1356 fr per maand verdiende.

Thuiswerksters

Eenmaal de meisjes gehuwd waren, mochten ze niet meer naar de kantsschool komen. Ze werkten dan thuis voor de zusters, die veelal op bestelling van de opkopers het werk verdeelde. Die thuiswerksters kochten het garen bij de zusters en kregen de patronen, "flucienen" van hen. Die werden dan geklost en daarna teruggegeven. Patronen werden beschouwd als het bezit van de school en mochten in geen geval door de thuiswerksters behouden blijven.

Hierna volgen enkele getuigenissen van een thuiswerkster:

Marie Michiels:

Op 7 - jarige leeftijd leerde ze klossen bij haar moeder en toen ze 9 jaar was, ging ze naar de kantschool. In die oude kantschool leerde ze een half uur per dag schrijven. Op 18 - jarige leeftijd verdiende ze 0.50 fr per dag. Toen ze in 1909 trouwde, bleef ze thuis voortklossen. In dat jaar maakte ze heel alleen de kant voor een priester-albe. Ze werkte ook een heel jaar voor een zwarte pellerien, bestemd voor Engeland. Na de oorlog van 14 -18, hielp ze aan een bedsprei voor Amerika bestemd. Toen koningin Fabiola naar Deirze kwam voor de plechtige opening van een huis voor anders-validen, werd één van haar laatste werken, een ovaal in grof bloemwerk, aan de vorstin overhandigd. Ze stopte definitief met klossen toen ze 92 jaar was!

De techniek van de blauwdruk.

Het ontwerp werd eerst op geruit papier of kalkpapier getekend. Daarna werd de tekening op een stuk karton geprikt; dit was het patroon of de zgn. "flucien". Met dit patroon werd dan de eerste kant geklost. Om het patroon te vemenigvuldigen, werd de kant op een glas gelegd. Daarop legde men een lichtgevoelig papier. Dit papier werd met veren stevig aangedrukt tussen een houten plank en het glas. Het geheel werd met de

glaszijde in het zonlicht gezet, waardoor het papier belicht werd. Na enige tijd werd het papier uit het raam gehaald en in het water gedompeld om de niet belichtte delen af te spoelen. Alzo bekwam men een witte tekening op een blauwe achtergrond.

Met dank overgenomen uit het eind-
werk van kantmonitrice Mevr. G. Stove.

LAAT MIJ ...

Laat mij,

Laat mij proeven van je mond;

Laat mij proeven van je weke mond,

nog voor

de leegte na de drift,

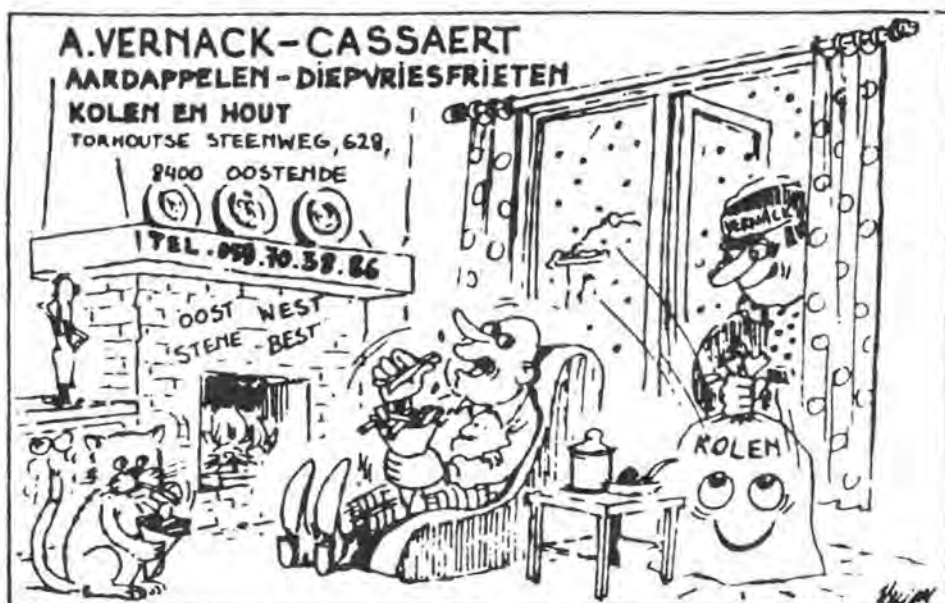
de smaak

zo bitter maakt.

R. Fockedeij

MICHEL DEPOORTER 19
ONTWORPENSTRAAT, 3,
8400 OOSTENDE (STONE)
VERVOER
VERKOOP VAN ZAND EN TEELTARDE
VERHUUR VAN AFZETBAKKEN

Slagerij

**D. Delanghe-
Dewachter**

Gistelserssteenweg 73. 8400 Oostende
Tel. (059) 70 81 00

André Vynck en Zoon

Aannemer van
Schilderwerken - Behang en Vloerbekleding

St.-Clarastraat 7
8400 Oostende

Tel. 059-80 17 29

Sint Lodewijksschool - Stene - Conterdam

11° BOEKEN- en POSTERBEURS

INDONESIE - tentoonstelling

Za 15 en Zo 16 november 1986

11u - 12u30 (Zo) 14u - 18u

Beenhouwerij -
Charcuterie

Gilbert Matthys
Willaert

Nieuwe dokstraat 51

Amsterdam - Oostende

Tel: 059 70 40 25

Onze specialiteiten zijn o.a.

- Barbeque -
- Fondue - Gourmet -

- Koude Schotels -

Verassingsbrood (vanaf min. 4 pers.)

30 verschillende soorten
zelfgemaakte charcuterie

Wees en blijf Kieskeurig
proef daarom de
specialiteiten v/ Gilbert